

# „Literatura este un act de seducție”<sup>1</sup>

**C**onversația cu Nora Iuga\* este mai mult decât spune numele cărții, o conversație. Lectura colecției de interviuri cu artista Nora Iuga este o delectare atât pentru cei care vor să o descopere și să o înțeleagă pe scriitoare, cât și pentru cei care nu i-au citit nici un rând. Și asta deoarece aici nu avem de-a face cu unul dintre acele interviuri seci, care au o singură miză și un set de întrebări de la care nu se face rabat, ci este mai mult o destăinuire, o discuție de care ești, de multe ori, acaparat. Nora Iuga ne seduce și de această dată prin calitățile dânzei de orator și prin naturalețea cu care povestește despre opera și viața ei.

Cartea reunește 10 interviuri distincte ce explorează viața și activitatea foarte vastă a Norei Iuga. Fiecare interviu abordează o temă diferită, fără ca ele să fie complet separate între ele. Desigur, ne putem gândi că într-o carte de peste 180 de pagini care vorbește despre o singură persoană inevitabil unele subiecte vor reveni în discuție. Într-adevăr, sunt unele aspecte care revin, însă formula și contextul sunt diferite, iar cele două conlocutoare trec repede peste acestea, astfel încât nu devin deranjante.

Chiar dacă autoarea Gabriela Gîrmacea mărturisește în prefață că intenția unei cărți de convorbiri a venit pe parcurs, această carte are o structură evidentă. Ea este organizată, asemenea unui eseu, în trei părți distincte. Primul interviu, *Felia de nobel*, ține locul unei introduceri, deoarece încearcă să cuprindă principalele teme ce vor fi dezvoltate ulterior: dualitatea internă a interlocutoarei, principalele schimbări ce au avut loc pe parcursul vieții sale literare, grupul oniricilor, influențele literare etc., în timp ce ultimul interviu, *Gâlceava sufletului cu trupul*, are un aer de finalitate, pentru că vorbește despre modul în care autoarea percepe realitatea actuală, bătrânețea, literatura tinerilor, relația ei cu aceștia.

Principala calitate a interviuatoarei este aceea că își cunoaște foarte bine partenerul de conversație și are un simț foarte bun în ceea ce privește opera acesteia. Ea nu numai că reușește de multe ori să coordoneze interviurile astfel încât acestea să curgă lin, ci își surprinde partenera prin selecția ei de citate: „Să știi că ești uluitoare. Ai niște intuiții teribile” (p.104) sau „Ai un gust desăvârșit. Mi-ai ales niște citate care m-au înnebunit” (pp. 87-88). Atunci când vine vorba despre operele literare ale Norei Iuga, dialogul dintre cele două este ca un dans în care fiecare preia, pe rând, conducerea. În cea mai mare parte a cărții, Gabriela Gîrmacea reușește să își

construiască interviurile în așa fel încât ele să fie cursive, iar întrebările să decurgă natural.

Cartea surprinde multe laturi ale Norei Iuga. Pe lângă analiza destul de detaliată a volumelor acesteia de proză și poezie, Nora Iuga vorbește despre experiența de traducător. Acest capitol cred că va atrage atenția tuturor celor interesați de traduceri și în special traducătorilor de poezie, întrucât Nora Iuga își expune teoria în ceea ce privește traducerea poeziei: „de atunci am pornit de la niște nuclee ale poeziei. Am luat cuvintele care m-au izbit într-un anume fel și care conțineau în ele miezul sonetului lui Petrarca, dar numai cuvintele care punctau esențialul. Nicidecum legătura care să creeze mesajul” (p.42). Se pot purta multe discuții pe marginea acestui mod de a traduce, după instinct, însă această abordare mi se pare foarte interesantă.

Volumul nu se rezumă numai la activitatea literară a Norei Iuga, ci și la viața privată: copilărie, părinți, anii de școală și facultate, ori căsnicia cu Nino (George Almosnino). Această dimensiune a cărții este mai atractivă pentru cei ce vor să o cunoască mai îndeaproape pe scriitoare și este deosebit de utilă pentru o viitoare monografie, deoarece experiențele trăite în plan personal ne ajută să înțelegem mai bine evoluția literară a Norei Iuga. Pe de altă parte, Gabriela Gîrmacea inițiază unele discuții mai filosofice, cum sunt interviurile *Nu poți dori când ai ce dorești* sau *În ce limbă visăm?*, la care aproape ne invită să participăm, asemenea unei discuții de seminar sau de cenaclu. Este evident că discuția se poartă subiectiv, din perspectiva Norei Iuga, însă subiectele sunt deosebit de generoase.

Nora Iuga spune „Literatura este un act de curaj în sensul că te expui”, însă literatura impune cititorului un filtru pentru a ajunge la mesaj. În această carte, Nora Iuga nu își expune emoțiile prin intermediul mesajului poetic, ci se expune ca persoană, se lasă descoperită de cititor, își analizează propria operă și ne împărtășește trecutul ei. Plăcerea lecturii este dată de plăcerea de a povesti, iar fascinația Norei Iuga vine tocmai din această plăcere de a comunica sub orice formă cu publicul ei.

\* Gabriela Gîrmacea, *Conversația cu Nora Iuga*, Editura „TracusArte”, 2011, 187 p.

<sup>1</sup> Afirmatie a lui Alex Ștefănescu citată de Gabriela Gîrmacea, p. 12.